

Pestprotocol R.S.G. Lingecollege

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Het protocol	2
Stappenplan pestprotocol	4
Het stappenplan	5
Informatie over pesten	6
Wat is pesten	6
Wat is plagen en wat is pesten	6
Cyberpesten	7
Bijlagen	9

Het protocol

In het pestprotocol is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- a) Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen: directie, docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van dit protocol laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
- b) De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- c) Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- d) De school beschikt over een aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol/stappenplan).
- e) De school besteedt in de mentorlessen/uren aandacht aan **pestpreventie**.

De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van dit pestprotocol verbindt de school zich aan een vijfsporenaanpak.

Deze aanpak is gebaseerd op de volgende pijlers:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak van pesten als zich dat voordoet.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Er wordt hulp aangeboden.

Het nemen van maatregelen en het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn/haar gedrag en de mogelijke gevolgen hiervan.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp.

Het betrekken van de klas bij het probleem

- De mentor bespreekt met (een deel van) de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- De mentor bespreekt mogelijke oplossingen. De mentor bespreekt wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Indien nodig komt de mentor hier op terug.

Het betrekken van de ouders van gepeste/pester

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.
- De school gaat er vanuit dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen en passende maatregelen van de school ondersteunen.

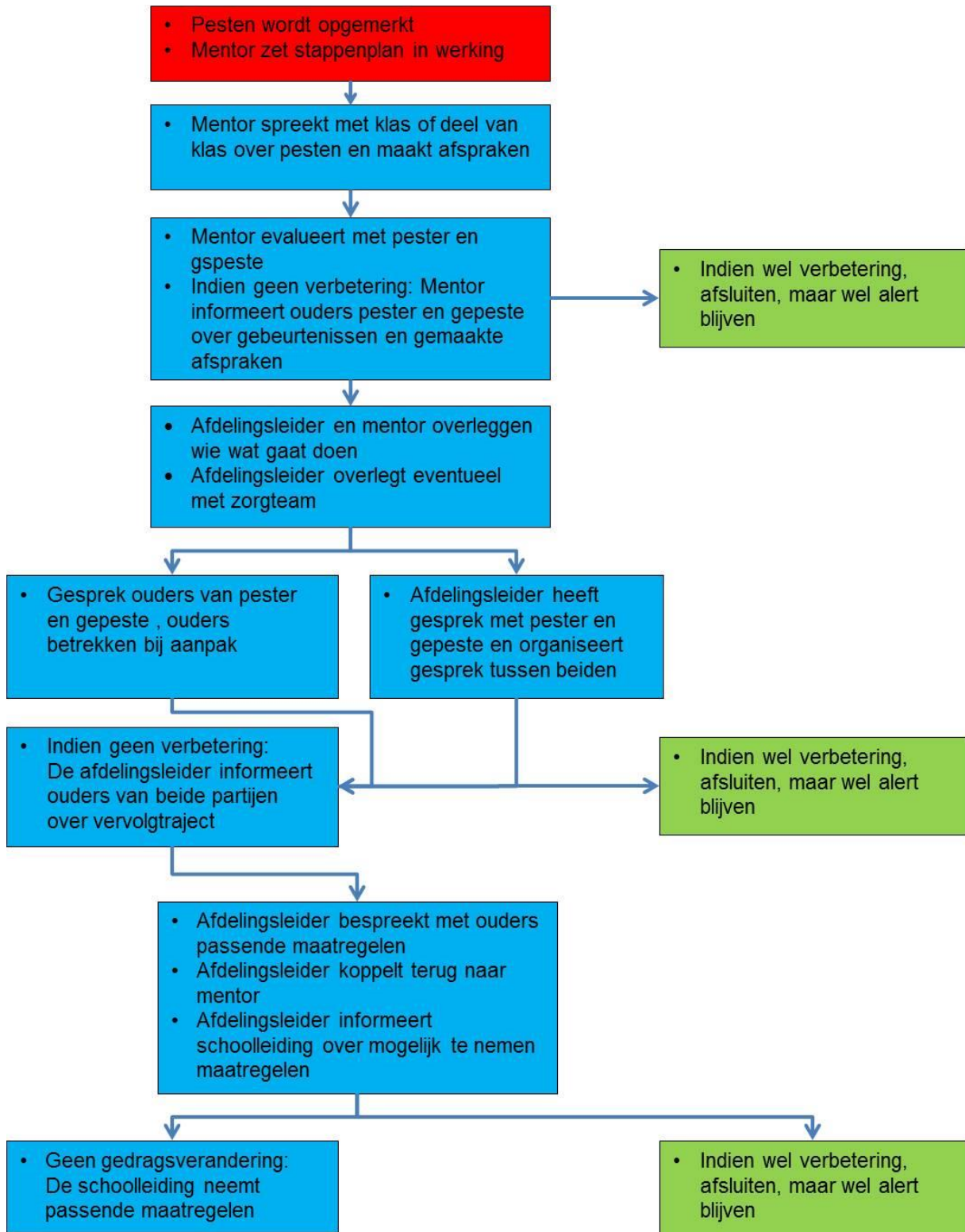
Naam en plaats van de school:

Getekend namens:

Bestuur: Directie/personeel:

Medezeggenschapsraad: Ouderraad:

Stappenplan pestprotocol

Het stappenplan

Stappenplan na melding pesten

---

a) De melding

- Er wordt bij de mentor gemeld dat er sprake is van pesten. Deze schat de situatie in en zet het stappenplan in werking.

b) De mentor

- Wanneer het pesten in de klassenverband plaatsvindt, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester (apart). Een leidraad voor deze gesprekken, en tips voor gesprekken met meerdere leerlingen over pesten, staan in de bijlagen. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
- De mentor bespreekt direct het eventuele vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
- Als de klas veel mee heeft gekregen van het pesten, praat de mentor met de klas. Zo kan de groepssfeer hersteld worden. Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat ook de rest van de klas een verantwoordelijkheid heeft. Als de klas niks van het pesten heeft meegekregen, en het speelt zich alleen tussen de twee leerlingen af, dan hoeft het niet met de hele klas besproken te worden.
- Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan beide ouders en aan de afdelingsleider.

c) De afdelingsleider/leerlingbegeleider

- De afdelingsleider en de mentor overleggen over wie welke taak op zich neemt bij hardnekkig pestgedrag. Desgewenst consulteren zij het zorgteam voor advies of ondersteuning.
- De afdelingsleider heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart, of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
- In het contact met de pester is het doel: confronteren, mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen, helderheid geven over het vervolgtraject (het betrekken van ouders, het nemen van passende maatregelen) bij herhaling van pesten.
- In het contact met de gepeste wordt er gekeken of hij/zij sociaal gedrag vertoont waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
- De afdelingsleider adviseert zo nodig, zowel aan de pester als aan de gepeste, hulp op vrijwillige basis door het zorgteam.
- De afdelingsleider stelt de betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
- De afdelingsleider bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
- De afdelingsleider koppelt informatie terug naar de mentor.

Informatie over PESTEN

Wat is pesten?

Pesten is het systematisch vernederen en intimideren van een persoon die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten de groep wordt gedreven. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Pesten kan ook in groepsverband voorkomen. Binnen een dergelijke groep heeft iedereen een rol: er zijn bijvoorbeeld ook 'zwijgers' en 'meelopers'. Het pesten gebeurt vaak meer dan een keer, en houdt soms weken of maanden aan. Het gepeste kind heeft verdriet en pijn. De gepeste weet vaak niet hoe het pestgedrag te stoppen en doet geen beroep op volwassenen om hem te helpen. Redenen hiervoor kunnen schaamte zijn of de angst dat het pesten nog erger zal worden. Soms lijkt het probleem onoplosbaar voor het kind. Het pesten gebeurt meestal zo dat volwassenen het niet merken.

Mogelijke signalen van pesten:

School:

- Steeds dezelfde leerling wordt niet gekozen bij groepsopdrachten
- Niemand wil naast een bepaalde leerling zitten
- Een leerling wordt belachelijk gemaakt
- Iemand wordt steeds fysiek lastig gevallen
- Voortdurend grappen maken ten koste van iemand
- Bepaalde leerlingen worden uitgescholden en/of uitgelachen
- Van een bepaalde leerling worden spullen kapot gemaakt of afgepakt
- Er wordt geroddeld over steeds dezelfde leerling
- Een leerling wordt opgewacht, achtervolgd en bedreigd

Thuis:

- Niet meer naar school willen
- Plotselinge daling resultaten
- Regelmatig spullen kwijt of kapot
- Plotselinge kwetsuren
- Thuis prikkelbaar, boos en/of verdrietig zijn
- Niet meer deelnemen aan sociale/schoolactiviteiten

Wat is plagen en wat is pesten?

Structureel plagen kan pesten worden. Plagen is vaak incidenteel, terwijl pesten zich door herhaling kenmerkt en daardoor beschadigend is. Bij melding van pesten zal worden nagegaan of het hier plagen dan wel pesten betreft. Dit omdat plagen in de belevingswereld van een kind al snel als pesten ervaren kan worden.

Cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Vormen van cyberpesten:

- **Beledigen via sms, mail of chat:**
  - elkaar vervelende boodschappen sturen. Dit gebeurt vaak anoniem of onder een verzonden naam.
- **Misleiden via internet of mobieltje:**
  - een ander kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepprofiel aan te maken in een chatprogramma. Omdat men elkaar niet ziet, gelooft men al snel dat degene aan de andere kant echt degene is die hij zegt dat hij is. Ook in een sms is de ware identiteit te verbergen.
- **Bedreigen via internet of mobieltje:**
  - omdat ware identiteit te verbergen is, zijn zaken als stalking, hatemails en bedreigingen makkelijk te bewerkstelligen.
- **Roddelen via internet:**
  - in het contact via internet kan gemakkelijk geroddeld worden. Bijvoorbeeld via mail of chat. Degene over wie geroddeld wordt, wordt gewoon niet uitgenodigd voor het gesprek.
- **Inbreken in iemands mailbox of chatprogramma (hacken):**
  - door achter iemands wachtwoord te komen, kun men in de mailbox komen of zich in een chatprogramma voordoen als een ander persoon. Men kan dan uit naam van die persoon vervelende berichtjes rondsturen naar zijn contactpersonen.
- **Foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen:**
  - met een mobieltje en een webcam zijn ongemerkt foto's te maken. Deze foto's kunnen heel persoonlijk zijn. Vaak worden deze foto's nog bewerkt om iemand belachelijk te maken. Vervolgens worden ze op internet geplaatst. Foto's die op internet verschijnen, zijn heel moeilijk te verwijderen, omdat ze overal weer kunnen opduiken.
- **Bezemen:**
  - jongens plaatsen filmpjes van meisjes op Youtube, met smerige teksten, waarbij ze voor hoer uitgemaakt worden, soms met adresgegevens erbij.
- **Virussen sturen:**
  - virussen die naar iemands computer gestuurd worden, zorgen ervoor dat die computer crasht.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

- **Melding:** In alle gevallen maakt school melding bij de politie.
- **Bewaren:** Laat de leerlingen de berichten bewaren en leg uit hoe ze dit kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, MSN-gesprekken opslaan).
- **Blokkeren:** Laat de leerlingen de pestmail blokkeren en leg zo nodig uit hoe dit te doen.
- **Opsporing dader:** indien berichten via een computer op school zijn verzonden, is m.b.v. ict-coördinator of systeembeheerder soms het leerlingnummer en/of IP-adres van de email af te leiden.
- **Contact met ouders/verzorgers:** ouders worden ingelicht en krijgen voorlichting en informatie over de mogelijke maatregelen die ze thuis kunnen nemen.

- **Verwijzing ouders/verzorgers:** voor informatie en vragen, kunnen ouders/verzorgers doorverwezen worden naar: de onderwijstelefoon (0800-5010) en de vertrouwensinspectie (0900-11131113).
- **Advies aangifte:** Indien een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en kan er door de leerling aangifte gedaan worden. Zo nodig kan er verwezen worden naar het bureau slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101).

Bronnen

---

www.pestweb.nl

www.pestten.net

[website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten](#)

Bijlagen

Bijlage I

Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl

Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten. Voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer.

- www.pesten.net

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.digibewust.nl, een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl, PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolveiligheid.nl, Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.

Bijlage II

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmail adres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je MSN contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om smsjes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl

Bijlage III

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage IV

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

- Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is: probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemt is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Biedt zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).